Příloha č. 1 – Rozhovory s řediteli středních škol

Rozhovor s ředitelem A

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, začínající pedagog má přiděleného zkušeného kolegu, který ho seznamuje s pedagogickými i nepedagogickými záležitostmi uvnitř organizace.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„V procesu podpory adaptace nového kolegy dochází k intenzivnějšímu setkání a osobním pohovorům s vedením školy (zástupcem i ředitelem školy). Mentoringový program zpracovaný není.“

3/ Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, jedná se o zkušeného kolegu – pokud je to možné, tak je to předseda předmětové komise nebo kolega z kabinetu. Kolegové v kabinetech spadají do stejné předmětové komise.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Mentoringová podpora trvá jeden rok.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor má kladné osobní vlastnosti, jako jsou tyto: komunikativní, trpělivý, ochranářský. Má profesní znalosti a odbornost v rámci stejné nebo podobné aprobace, aby mohl dobře předávat všechny zkušenosti ve vyučovaném předmětu. Dále má praktické dovednosti – znát chod organizace, nápomocen s pedagogickou dokumentací i s další dokumentací.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ne, nemá žádné speciální školení pro mentory.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Cílem a přínosem mentoringu je uvádění a adaptace, tedy pomoci paní učitelce adaptovat se na prostředí SŠ, aby se co nejdříve seznámila s rámcovým vzdělávacím programem, se školním vzdělávacím programem a mohla překonat těžkosti, které mohou v začátcích jejího

působení nastat. Přínos je také pomoc v pedagogické, odborné a administrativní oblasti. Mentoring dodává začínajícímu učiteli sebedůvěru.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Mentor může pomoci například při krátkodobé adaptaci zahraničních pedagogů, kteří navštíví školu v rámci programu Erasmus. Tam je třeba co nejdříve je adaptovat. Musí se předat mnoho informací a zkušeností za krátkou dobu. Vyžaduje to od mentora velkou přípravu a pak hodně úsilí a času.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Nejintenzivnější podpora od kolegy, který zaučuje nového zaměstnance, je v prvním měsíci; dále potom další 2 měsíce (konec zkušební doby); mezník je pololetí a konec jednoho školního roku. Po celou dobu probíhá osobní setkání s vedením školy, intenzivní komunikace mezi pedagogy (nový a stávající), hospitační návštěvy ve výuce, rozbory hodin a neformální setkávání.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Mentor pomáhá učiteli orientovat se v oblasti – obecné, to je orientace v budově školy, znát učebny, kabinety, kanceláře školy. Dále v oblasti personální, kam patří i seznámení s kolegy, poznání provozních pracovníků a zároveň i pozic, na kterých jednotliví pracovníci pracují. A samozřejmě v důležité oblasti pedagogické, kde je administrativa, dále výchovně-vzdělávací oblast a oblast podpory pedagoga, což znamená knihovna, internet, přístupová hesla, literatura, čipy, a další.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Nejvíce mentor používá pozorování a rozhovor pozorování a rozhovor. Při rozhovoru mentor dává informace o škole, o výuce, o projektech a další. Dále pak jsou využívány hospitace a při nich pozorování v rámci hospitace. Po vyučování si pak na neformálních schůzkách mentor a učitel také nezávazně povídají. I to je určitě přínosné pro zaučení a adaptaci.“

Rozhovor s ředitelem B

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Částečně, hlavně u absolventů a učitelů odborných předmětů., kteří do školy přicházejí z praxe, a je třeba s nimi konzultovat postupy. V případě zkušených příchozích kolegů jen sledujeme. V naší praxi mentora nazýváme česky zavádějícím učitelem.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Přímo ne. Vedení školy vždy řeší přidělení zaváděcích učitelů na společné poradě (společné konzultaci) nového zaměstnance. Dá se tedy říci, že mentoringový plán se stanovuje, ale ústní formou, kde se sdělí hlavní linie a zaměření, neděláme zápisy.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano. Vedení školy vždy řeší přidělení zaváděcích učitelů na společné poradě (společné konzultaci) nového zaměstnance). Zpravidla je „mentorem“ vedoucí předmětové komise nebo koordinátor EVVO , ICT atd.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Mentorská podpora trvá dle potřeby. Zpětná vazba se získá několika hospitacemi. Po vyhodnocení se rozhodne, co dál. Zpravidla ale jeden školní rok.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Hlavně dlouhou praxi, vedením školy by mělo být přesvědčeno o tom, že osobnost mentora odpovídá žádanému cíli a že odbornost, osobnost, postoje a osobní charisma mentora je kompatibilní, alespoň částečně podobným vlastnostem školeného zaměstnance.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Primárně ne, na toto opravdu nemáme kapacitu. Lze však využít druhotně dovednosti mnoha našich učitelů z projektů UNIV2/3 kde získali dovednosti v andragogice, Pak by odpověď zněla ano.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Mentoring pomáhá při adaptaci učitele nejvíce. Mentor předává informace, zkušenosti a praktické dovednosti. Když je třeba pomáhá odstraňovat nedostatky, ke kterým v důsledku nezkušenosti došlo.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Hlavně u instruktorů odborného výcviku, kteří jsou externisté a pracují přímo ve firmách, kam dochází žáci na praxe. Zde pak sdílí informace kmenový mistr směrem k instruktorům. Dále u klasických mistrů OV. Obecně se sdílení dovedností a zkušeností nebere v organizaci jako primární mentoring. Máme již interiorizované postupy, kdy zaměstnanci mezi sebou sdílí informace, data a vzájemnou pomoc, pokud je to potřeba. V organizaci se snažíme, aby toto probíhalo přirozeně, bez oficiálního pojmenování a bez příkazů vedoucích pracovníků, spíše jen na jejich návrh. Ze zkušenosti vyplývá, že nejlépe fungují sdílení informací, které nejsou na povel, ale jdou přirozenou, vzájemnou a dobrovolnou cestou.
Já osobně mentoruji i začínající ředitele škol, kteří studují školský management.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Více méně s ním konzultuje, podpora probíhá podle potřeby. Zavádějící učitel - mentor spolu s komisí hospituje hodiny začínajících učitelů a pak se zúčastní rozboru hodiny, což pomůže odstranit mnoho nedostatků. Hlavně didaktika – přiměřenost probíraného učiva, reakce v krizových situacích, hodnocení žáků, struktura přípravy na hodiny, několikrát doprovází do hodin. Potom následuje rozbor hodiny s podrobným vysvětlením, co se podařilo v hodině a co se musí napravit. Zaškolí jej ve vedení dokumentace, práce se školním systémem, jak psát výukové plány.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Hlavně didaktika – přiměřenost, reakce v krizových situacích, hodnocení, struktura přípravy na hodiny, několikrát doprovází do hodin. Zaškolí jej ve vedení dokumentace, práce se školním systémem, jak psát výukové plány.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Více méně s ním spolupracuje a konzultuje v rozhovorech vše, podpora probíhá dle potřeby. Co potřebuje začínající učitel vědět, je o tom informován a vše je mu vysvětleno.

Je to na bázi „jak bys řešil to nebo ono“. V této oblasti využíváme také (sekundárně) to, že jsme fakultní cvičná škola a začínající učitele konfrontujeme s vyhodnocováním studentské hodiny. Začínající učitel spolu s komisí hospituje hodiny studentů a pak se zúčastní rozboru hodiny, což pomůže odstranit mnoho nedostatků.“

Rozhovor s ředitelem C

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, mentoring je zaměřen na absolventy, začínající pedagogické pracovníky a na ty, kteří mění své pracovní zařazení.

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ne, mentorský program vytvořen nemáme. Doufám, že to není povinné.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, snažíme se využít pracovníky s dlouholetou praxí a dobrými pracovními výsledky, kteří mají na starost začínající učitele.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Není přesně stanovena, závisí především na požadavcích učitele, ze začátku působení je třeba věnovat více času nastavení pravidel.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor má minimální délku praxe na příslušném typu školy 10 let, zkušenost s prací třídního učitele, dobrý vztah k žákům, kolegiální typ.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ano, využili jsme SVIAJAK Nymburk, který získal finanční prostředky z ESF, zdarma byli proškoleni učitelé odborného výcviku i teorie. Tak máme tímto způsobem proškoleného mentora.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Přínosem je usnadnění adaptace nového učitele. Mentor předává začínajícímu učiteli zkušenosti a všechny nové znalosti, které má. Je to pomoc rozvíjet nového zaměstnance. Bez této pomoci by nový učitel hodně tápal.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Mentoring uplatňuje přirozeně každý vyučující vůči svým žákům v procesu vyučování. Zajímavé by bylo uplatnění mentoringu mezi žáky navzájem. To znamená, aby zkušenější, schopnější, chytřejší žák působil jako mentor vzhledem ke svým spolužákům v rámci určité předem definované skupiny, kolektivu. Vznikl by tak dvoustupňový mentoring. První stupeň vyučující – žák (leader) a druhý stupeň žák (leader) – jiný žák.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Na začátku působení je třeba věnovat více času nastavení pravidel. Pak dochází k pomoci při všech povinných pracích. Je poskytnuta pomoc s vedením veškeré dokumentace, jsou poskytovány konzultace začínajícímu pedagogovi a dále jsou vykonány hospitace do hodin začínajícího učitele. U každé hodiny je proveden rozbor té hodiny, aby bylo možné doporučit eventuálně něco dalšího.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Především v organizační oblasti, znalosti právních předpisů a vnitřních norem školy, výchovném působení na žáky.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Především v pravidelných rozhovorech informují, jak správně strukturovat učební jednotku, komunikovat se zákonnými zástupci žáka, zdůrazňovat nutnost opakování učiva, nezapomínat na kontrolní mechanismy. Celou dobu spolupracují a vysvětlují všechny otázky.“

Rozhovor s ředitelem D

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, uplatňujeme mentoring, u nových učitelů, kteří přišli po vysoké škole.Je to nutné, musí poznat, jaká je skutečnost na škole.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ano, mentorský program máme vytvořen.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, každý začínající učitel má přiděleného mentora.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Mentorská podpora trvá jeden rok. Taková je praxe dlouhé roky. Celou dobu, co tu jsem.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor je zkušený učitel užívající moderní vyučovací metody.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ne, neabsolvoval žádné odborné vzdělání.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Mentoring umožňuje rychlejší uvedení nového začínajícího učitele do profese. S pomocí mentora se zlepší výkon učitele a je mu dodáno sebedůvěry do práce při vyučování i mezi kolegy.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Mým názorem na další uplatnění je mentoring pro žáky (tedy jak se učit)a dále mentoring pro budoucí vedoucí pracovníky. Ti samozřejmě potřebují podporu, pomoc a rady, neboť ředitelská agenda je velmi široká, a pokud je jejich předchozí pozicí pozice učitele nebo zástupce ředitele, tak jim v ředitelské pozici přibývají další oblasti zodpovědnosti, které neznají a jsou nové.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Na začátku roku, po přidělení mentora, se nastaví pravidla pro celý proces. Průběžně probíhají rozhovory se začínajícím učitelem, pomáhá se mu s vedením dokumentace a

nejvíce se provádí hospitace v jeho hodinách. Po každé hodině se vše rozebírá a poskytují se rady, jak dále ve vyučování pokračovat.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

*„Mentor pomáhá v oblastech organizace práce, vyučovací metody, práce s třídou, práce s žákem a jeho rodič*i*. Velký důraz bych dala na vyučovací metody, to je moje specifika. Je třeba znát i nové metody práce při výuce, a u začínajícího je dobré uplatnit je od začátku.“*

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Mentor nejvíce využívá rozhovory, kde nováčkovi všechno vysvětluje a odpovídá eventuelně na dotazy. Na začátku ho informuje o všem ve škole, aby se rychle zorientoval. Musí si oba vyhovovat, aby se rádi setkávali.“

Rozhovor s ředitelem E

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, absolventi, noví pracovníci prochází podporou a pomocí mentora. Je to tak vždy, osvědčilo se nám to. Jinak by byl ve sboru chaos.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ne, mentorský program nemáme.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, začínajícímu učiteli přidělujeme mentora. Je to nutné, aby se měl na koho se vším obracet. Vedení školy nemá moc času na takovou pomoc. Máme hodně administrativy.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Podpora mentora je určena začínajícímu učiteli na jeden rok. Většinou se nový učitel stačí vše potřebné doučit a přizpůsobit se.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor má délku praxe minimálně 5 let, dále zkušenosti z odborné i pedagogické praxe“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ne, žádné takové školení ani vzdělávání neabsolvoval.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Mentor předává začínajícímu učiteli administrativní, odborné i pedagogické znalosti. Zkrátka vše potřebné pro učitele. Tím, že mu se vším pomůže, je vlastně usnadněn adaptační proces.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Mentoring je uplatňován u pracovníků, vracejících se po delší době na naši školu. Například po mateřské dovolené. Dále u pracovníků, kteří budou měnit pracovní zařazení. Tam je také třeba jim předat zkušenosti a seznámit je s novými povinnostmi a pracemi. Pak jsou rychleji zapracováni a mohou podat výkon už jako zkušení zaměstnanci.

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Pomáhá se s vedením dokumentace, probíhají osobní konzultace a hlavně probíhají hospitace v hodinách začínajícího učitele. Po hospitaci jsou udělány rozbory hodin, poskytuje se zpětná vazba učiteli a pomáhá se s vedením hodin.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Mentor podporuje začínajícího učitele v oblasti odborné, organizační a administrativní, a hlavně v oblasti pedagogické. To je základ pro začínajícího učitele, umět kvalitně a profesionálně vzdělávat žáky. Ono je něco jiného teoreticky se to naučit ve škole a potom v praxi to používat.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Osobní konzultace a dávání informací, rozhovory. Po hospitaci jsou udělány rozhovory s rozbory hodin, poskytuje se zpětná vazba učiteli a pomáhá se s vedením hodin.“

Rozhovor s ředitelem F

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, ano, mentoring uplatňujeme. Je to hodně důležité, aby se začínající učitel měl na koho obracet se všemi dotazy během celého roku. A také mentor, tedy zavádějící učitel je zkušený a poradí se vším nejlépe.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ano, mentorský program máme vytvořen.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, začínajícímu učiteli přidělíme mentora, na kterého se může po celou dobu zaučování obracet.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Mentorská podpora trvá dva roky.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor má samozřejmě odborné znalosti, ale měl by být vzdělán v mentoringu. Důležitá je také dlouhodobá praxe, která je nenahraditelná.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ano, máme proškoleného jednoho mentora.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Přínos mentoringu je hlavně v adaptaci nového učitele, protože mu mentor pomáhá při výuce, veškeré školní agendě, tedy pomoci s administrativou. Také pomáhá a učí řešit problémy a nedostatky, které se vyskytnou. Cokoliv při výuce nebo v jednání s rodiči To se většinou nový učitel ve škole nenaučí. V praxi se objevují i pro ředitele často nepředvídatelné situace.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Pomoc při „vyhoření“ kohokoliv ve sboru. Takové nebezpečí hrozí každému učiteli, a proto je třeba být na to připraven. Mentoring je tady moc velká pomoc i pro učitele, který není nováček.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Mentor uplatňuje v procesu mentoringu hlavně hospitace u začínajícího učitele. Pak rozbory hospitovaných hodin, z toho se učitel nejvíce poučí a dozví, jaké dělal chyby. Učitel může zase naopak chodit k mentorovi na náslechy do jeho hodin, aby se přiučil některé praktické věci od zkušeného učitele.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Mentor podporuje učitele v tématu kolem chodu školy, například vedení třídnice, výkazu a dalších dokumentů, ale poskytuje i pomoc při vedení žáků. Je to výuka, školní agenda, mimoškolní činnost.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Mentor používá nejvíce rozhovory se začínajícím učitelem, dává mu při nich zpětnou vazbu. Jinak ho také informuje o všech důležitých oblastech, které už jsem jmenoval dříve. Je to ta výuka, školní agenda i další činnosti.“

Rozhovor s ředitelem G

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, proces adaptace zaměřujeme na příchozí absolventy bez předchozích zkušeností a praxe, také na příchozí pracovníky s praxí na jiné škole.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ne, mentorský program nemáme sestavený, řídíme se zaběhnutým postupem.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, příchozí absolvent vysoké školy dostane zavádějícího pedagoga. Ten mu poskytuje všechny potřebné rady.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Časovou dotaci spolupráce nelze přesně uvést, vše záleží na vzájemné spolupráci, komunikaci, ochotě přijímat nové poznatky a také tyto poznatky předávat. Spolupráce je obvykle zahájena v přípravném týdnu, kdy mentor úzce spolupracuje s novým pedagogem, zde spolupráce probíhá delší časový úsek (1-2 hodiny denně), v dalším období probíhají

vzájemné konzultace o přestávkách a po vyučování. Termín, jak dlouho bude mentor pomáhat, nemáme stanoven.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor by měl mít praxi minimálně 10 let.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Mentoři neprošli odborným vzděláváním, jedná se o nejzkušenější pedagogy s letitou praxí.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Považuji mentoring ve škole za důležitou součást adaptace nového či začínajícího pedagoga na nové pracovní prostředí, kolektiv spolupracovníků, seznámení s pracovními metodami a způsoby výuky, v tomto vidím nejdůležitější roli mentoringu. Tento učitel se adaptuje rychleji, než kdyby byl bez podpory a s rizikem chyb, které by mohl z nevědomosti udělat.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Uplatňujeme podporu mentoringem u zaměstnanců při změně pracovního zařazení. Také jim musí někdo pomoci v začátku a poradit jim, nejen začínajícím učitelům.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Zkušený zavádějící pedagog po dobu několika týdnů, většinou 1-2 měsíce nového pedagoga sleduje, vysvětluje problémy, hodnotí, upozorní na nedostatky, ukazuje správný způsob vedení pedagogické dokumentace, na poradě úseku se dané období zhodnotí a poukáže se na slabé a silnější stránky začínajícího pedagoga. Učiteli se ukáže zpětná vazba.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Mentoři podporují rozvoj učitelů zejména v komunikativní činnosti, v oblasti třídnictví a vedení pedagogické dokumentace, dále v oblasti řešení problémů žáků ve spolupráci s rodiči, v přizpůsobení výuky žákům s jednotlivými druhy postižení. Adaptace probíhá v oblasti třídnictví, vedení povinné dokumentace, v oblasti výchovy a vzdělávání žáků,

seznámení se způsoby řešení konfliktů, každý žák je individualita se svými problémy (postižením), způsoby práce s jednotlivci, skladba vyučovací hodiny.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Sleduje učitele, rozebírá problémy, informuje o správných způsobech, upozorní na nedostatky, ukazuje vedení pedagogické dokumentace, dává zpětnou vazbu.“

Rozhovor s ředitelem H

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, mentoring probíhá a je zaměřen na nové zaměstnance a pracovníky vracející se po delší době.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ne, mentorský program nemáme. Stačí ta všechna povinná dokumentace a máme tak moc práce.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Nastupujícímu pracovníkovi je přidělen pracovník, který jej po dobu přibližně jednoho roku seznamuje s provozem a specifiky v našem zařízení. Za plnění zodpovídá vedoucí úseku.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Mentorská podpora trvá přibližně 1 rok. To je věc individuální. Ze začátku je setkání velmi časté, poté kratší. Nelze vyjádřit v hodinách. Ale celý rok je třeba pomáhat a podporovat“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Má dlouholeté odborné a pedagogické zkušenosti, profesní znalosti, znalosti provozu organizace, včetně vztahů a specifik. Dále má schopnost předat informace. Zdravý selský rozum a kladné osobní vlastnosti.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ano, mentor prošel vzděláním pro mentory.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Přínos je hlavně v pomoci při adaptaci, v odborné i pedagogické oblasti. Dále pomoc při komunikaci. Například s rodiči, to je dnes náročné a důležité.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Ve stejné míře jako doposud. Spíše bych viděl uplatnění mentoringu pro učitele odborných předmětů ve spolupráci s firmami. Mentory by byli pracovníci firem. Tedy podpora učitelům odborných předmětů od mentorů z firem.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Tak spolupráce probíhá hlavně a nejvíce na hospitacích. Jak vypadá, když je také na škole inspekce a provádí hospitace. Pak pomáhá hlavně s přípravou na vyučovací hodiny, pomáhá s vedením dokumentace a různé konzultace a rozhovory.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Adaptace probíhá v odborné oblasti, technickohospodářském zabezpečení provozu školy a výchovně vzdělávací oblasti. V profesní odborné oblasti, výchova žáků, vnější spolupráce s firmami a rodiči, komunikace, prezentace školy.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Mentor nejvíce používá rozhovory. Jinak sám mentor začínajícího učitel na hospitacích sleduje. Po hodině vše rozebírají a diskutují.“

Rozhovor s ředitelem I

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, od loňského roku jsme zřídili funkci učitele – metodika, který neformální mentoring provádí. Především se zaměřujeme na absolventy nebo pracovníky bez pedagogické zkušenosti. Pozornost (byť menší) věnujeme také pedagogickým pracovníkům, kteří přijdou z jiné školy.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ne, program není vytvořen. Podpora je pouze podle zaběhnutých postupů.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

Ano, zřídili jsme funkci učitele – metodika, který neformální mentoring provádí.

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Časový úsek pro podporu není pevně stanoven, řídíme se potřebami začínajícího učitele a jeho výsledky. V případě potřeby je podpora delší, tak aby se učitel dobře adaptoval.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Jedná se jednoznačně o vynikajícího učitele s dlouhou praxí. Praxe je velmi důležitá, tam jsou nasbírány všechny možné zkušenosti. To nic nenahradí. Každý školní rok přinese něco nového, často i nepředvídatelného. Ať už je to v teorii nebo odborném výcviku. Důležitá je také osobnostní vyzrálost.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ne, žádné odborné školení ani vzdělávání nemá. Jen dlouholeté zkušenosti.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Je to přínos hlavně v předávání znalostí zkušenějším kolegou. Pomoc v didaktice i vedení dokumentace. Tam je třeba opravdu předat zkušenosti, teorie nestačí.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Současný stav zatím vyhovuje, neplánuji další využití mentoringu.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Učitel – metodik je nápomocen při řešení problémů, diskutuje a rozebírá tyto problémy, přidělený učitel k němu chodí na náslechy. Dále se provádí hospitace u začínajícího učitele.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Zaměřujeme se především na didaktiku, organizační aspekty a práci třídního.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Mentor při rozhovorech poskytuje začínajícímu učiteli zpětnou vazbu, aby věděl, jak jeho práci vidí zkušený učitel. Mentor začínajícího učitele při práci v hodinách při hospitacích pozoruje a tím pak může posuzovat a dát mu tu zpětnou vazbu.“

Rozhovor s ředitelem J

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, každý zavádějící učitel má svého zavádějícího učitele, tedy mentora.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ne, program nemáme. Není zpracován, postupuje se podle zaběhnuté praxe.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, každému začínajícímu učiteli je přidělen mentor. Zkušený pedagog, který dokáže ve všem poradit.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Mentorská podpora trvá 1 rok.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor je dobrý odborník a má dlouhodobé pedagogické zkušenosti, je uznávaný kolegy, je komunikativní a také přístupný debatě. Nejdůležitější jsou zkušenosti, ty jsou nenahraditelné.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ne. Mentor nemá žádné speciální vzdělání ani školení.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Mentoring napomáhá k rozvoji pedagogických kompetencí, to je pomoc s metodami ve výuce, přípravami na výuku, plány, profesních dovedností, k navázání oboustranného dialogu a k usnadnění adaptace.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Mentoring se uplatní i ve vztahu ke zkušenějším kolegům, například při hrozbě vyhoření. Pomůže uvědomit si cíle, upravit jednání směrem k osobnímu rozvoji, vystihnout podstatné problémy, stanovit si priority, rozvíjet schopnost sebereflexe a tak se ponaučit ze zkušeností.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Spolupráce je založena na rozhovorech, vzájemných hospitacích v hodinách a jejich rozborech. Všechny tyto záležitosti spolu mentor a začínající učitel řeší. Mentor upozorní na důležité věci po hospitaci při rozboru hodiny.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Podpora mentora by měla být v rozvoji sebeuvědomění, plánování cílů, osobním rozvoji. Bez takové podpory se učitel nemusí v profesním ani osobním rozvoji posunout. Jak víme, je třeba stále na sobě pracovat, obzvlášť v dnešní hektické době.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Mentor je spolupracovník, začínajícího učitele informuje o všem důležitém, dělá rozhovory s učitelem o přestávkách a po vyučování, vysvětluje a zároveň pozoruje práci učitele. Zkrátka poskytuje učiteli všechno podle potřeby a aktuálního stavu. Před pedagogickými radami, před třídními schůzkami, před příchodem inspekce a další.“

Rozhovor s ředitelem K

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, samozřejmě, mentoring uplatňujeme. Začínajícímu učiteli je vždycky přidělen mentor.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Mentorský program nemáme. Zatím není povinný.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, začínajícímu učiteli je vždycky přidělen mentor. Ten zajistí předávání zkušeností, které má z dlouholeté praxe, učiteli bez praxe.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Mentorská podpora trvá jeden rok. Většinou je to postačující pro každého začínajícího učitele.

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Je to jeden z nejzkušenějších učitelů s dlouholetou praxí, případně vedoucí předmětové komise, vysoce hodnocený, považovaný za kvalitního učitele.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ne, mentor mentorské vzdělání ani kurz nemá.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Díky mentoringu probíhá kvalitní adaptace začínajícího učitele. Začínající učitel je upozorněn na důležité věci a tím dochází k vyvarování se chyb, které by mohl bez podpory mentora udělat. Také dochází ke snadnějšímu řešení složitých situací pomocí zkušenosti mentora, řekl bych, že dochází ke zrychlení procesu adaptace. Jinak by se asi začínající učitel přizpůsoboval, adaptoval déle a s možnými chybami a nedostatky, které by dělal.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„Obsazení libovolné jiné pozice probíhá stejně – například je učiteli svěřena organizace zahraniční exkurze. Jede nejprve jako účastník, exkurzi vede někdo jiný zkušený, později jede jako druhý ze dvou, kdy vede někdo jiný zkušený, potřetí již vede sám a jiný zkušený jede na pozici druhého učitele a kontroluje řízení akce. Stejně tak je uplatňován mentoring při přebírání třídnictví. Dále je uplatňován při změně pracovního zařazení, kdy je zaměstnanec převeden na jinou pozici a poskytuje se mu podpora.“

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Lze se kdykoliv na cokoliv dotázat, konzultace ve všech oblastech, pomoc s tematickými plány, přípravou na hodiny, pokusy, dohled nad klasifikací, hospitace a rozbor hodiny. Takový průřez všemi pracemi, které musí učitel vykonávat.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Ve všech, kde je třeba, kde je nejistý, neznalý, neumí něco řešit, všude, kde hrozí selhání či konflikt, i v odbornosti, v metodice, mezilidských vztazích, přípravě, hodnocení.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„Není předepsaná strategie – každý mentor dle své úvahy a dle potřeby začínajícího učitele spolupracuje, informuje učitele o všem potřebném a v rozhovorech rozebírá témata, která jsou nutná.“

Rozhovor s ředitelem L

1/Je uplatňován na Vaší škole v procesu adaptace začínajících učitelů mentoring?

„Ano, uplatňujeme mentoring, u nových učitelů. Bohužel v současné době žádné nové nemáme. Ale když je někdo nový a začíná, tak mu vždy přidělíme zavádějícího učitele, mentora.“

2/Je vytvořen v procesu podpory mentorský program?

„Ne, mentorský program nemáme. Děláme to, co je aktuálně potřeba. Sice se řídíme podle nějakého zaběhnutého postupu, to určitě.“

3/Je přidělen začínajícímu učiteli mentor?

„Ano, vždy přidělíme zavádějícího učitele, mentora.“

4/Jak dlouhý časový úsek trvá mentorská podpora?

„Podpora od mentora trvá1 rok, dále dle vzájemné dohody.“

5/Jaké znalosti a dovednosti má mentor?

„Mentor je zkušený učitel s dlouholetou praxí a s podobnou aprobací jako má začínající učitel.“

6/Absolvoval mentor odborné vzděláváním určené pro mentory?

„Ne, mentor žádné vzdělávání pro mentory neabsolvoval.“

7/Jaký je přínos mentoringu v procesu adaptace začínajících učitelů?

„Mentoring umožňuje učiteli lépe se seznámit s prostředím školy, kolegy, žáky (přístupy ke třídám, individuální přístup k problémovým žákům nebo žákům s SPU), zpracováváním dokumentace, přípravy a realizace hodin, pomáhá předcházet vzniku možných problémů a nesrovnalostí, případně je řešit. Začínající učitel se díky mentorovi lépe a rychleji adaptuje.“

8/Jaké jsou další možnosti uplatnění mentoringu (kromě adaptace začínajících učitelů)?

„*Může se uplatnit při předcházení případně řešení nastalých problémů: ředitel – učitelé nebo učitelé navzájem mezi sebou. V tomto případě je to také velká pomoc a podpora.“*

9/Jak probíhá spolupráce mentora se začínajícím učitelem?

„Jsou uskutečňována osobní setkávání, rozhovory, náslechy hodin, následný rozbor a doporučení, zhlédnutí hodin mentora, rozbory, jednání s třídními učiteli, případně rodiči, rady při vedení dokumentace, zpětná vazba, sebereflexe. Vše napomáhá, aby se začínající učitel co nejvíce zadaptoval, zaučil a byl co nejdříve rovnocenný svým kolegům.“

10/V jakých oblastech mentor podporuje začínajícího učitele?

„Mentoring podporuje učitele v seznámení s prostředím školy, kolegy, vedením dokumentace, přípravy a realizace hodin, pomáhá předcházet vzniku možných problémů a nesrovnalostí, případně je řešit.“

11/Jaké konkrétní strategie mentor využívá?

„*Mentor používá náslechy, to je vlastně pozorování, dále zpětnou vazbu, kdy vlastně poskytuje zrcadlo začínajícímu učiteli, jak pracuje, dále rozhovory k potřebným tématům, a spolupráci ve všech oblastech, které se objeví jako nutné a důležité pro výkon učitele.“*